

”Lita inte på folk”

En rapport om barns utsatthet på nätet

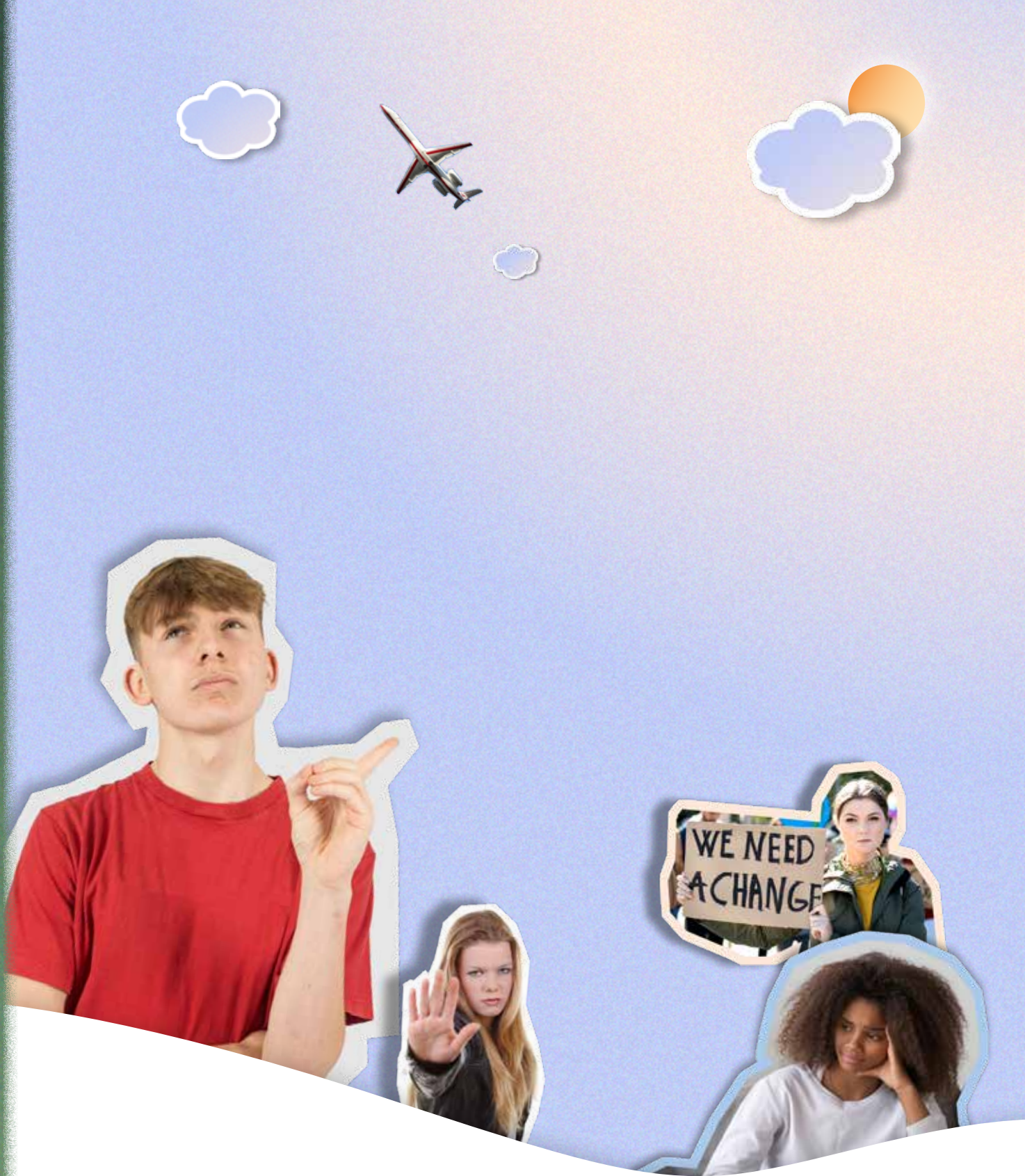
@EcpatSverige
Garvargatan 20
112 21 Stockholm
+46 (0)8 598 920 00
info@ecpat.se
www.ecpat.se
www.dittecpat.se
www.ecpat.se/hotline
www.ecpat.se/vuxenstod
Ecpat Sverige, 2026

Författare Ecpat Sverige
Karin Heimdahl Vepsä, utredare
Jonas Karlsson, utredare

Layout
Pär Carlsson, grafisk formgivare

Bilderna i denna rapport är genrebilder och personerna på bild har ingen koppling till innehållet eller citaten i rapporten.
Foto: iStock.com/Ecpat Sverige

Ecpat Sverige
Ecpat är en barnrättsorganisation som arbetar mot sexuell exploatering av barn. Det gör vi på flera sätt. Vi sprider kunskap om brottsligheten och förebygger att barn och unga utsätts. Vi arbetar med opinionsbildning och påverkansarbete mot makthavare och vi samarbetar med myndigheter, företag och andra organisationer. Vi driver även Ecpat Hotline – en webbaserad anmälnings-sida, Ecpat Vuxenstöd samt Ditt Ecpat, där barn och unga kan få hjälp, stöd och kunskap om nakenbilder, sexuella kränkningar, hot och övergrepp på eller utanför nätet. Ecpat Sverige ingår i ett globalt Ecpatnätverk med 141 organisationer i 113 länder.

Innehåll

Förord	5
Inledning	6
Så här har vi gjort.....	8
Vilka barn deltog	9
Brottstyper.....	10
Överblick brottsutsatthet.....	11
Pojkars utsatthet	12
Flickors utsatthet.....	12
Multiutsatthet.....	13
Intervju med Lina, rådgivare på Ditt Ecpat	14
Oönskade nakenbilder.....	16
Hot för att få nakenbilder	18
Olaga tvång och utpressning med hjälp av nakenbilder.....	19
Spridning av nakenbilder	20
Erbjuden pengar för nakenbilder eller sex	22
Intervju med Emilie, Gustaf och Thomas analytiker på Ecpat Hotline	24
Vinjetter.....	26
Vinjett 1 – Ryktet	28
Vinjett 2 – Anklagad	30
Vinjett 3 – Tjatt.....	32
Ett förändrat internet eller ändrade strategier?	34
Slutsatser – Barns digitala liv i förändring.....	38
Ecpat kräver.....	40
Referenser.....	42

Förord

För första gången sedan Ecpat började genomföra undersökningen Nude på nätet ser vi ett trendbrott. I årets undersökning uppger färre barn att de utsatts för sexuella övergrepp och kränkningar. Utsattheten minskar för de flesta av de brottstyper vi undersöker. Det är en positiv utveckling. Vad ligger egentligen bakom den?

Vi ser att barnen har blivit mer försiktiga på nätet. De litar i allt mindre utsträckning på andra och är allt mer kritiska till plattformarna där de tillbringar sin tid. Barn som är mer försiktiga är också mindre utsatta. Vad betyder det om barn behöver begränsa sin digitala vardag för att undvika att utsättas för brott? Att färre barn utsätts behöver inte betyda att det finns färre förövare. Det kan vara ett resultat av att barn anpassar sitt beteende för att undvika dem.

Samtidigt ser vi stora skillnader i barns utsatthet. En av fem flickor och en av tjugofem pojkar uppger att de har utsatts för fem eller sex av de brottstyper vi frågar om. Medan vissa barn begränsar sin tillvaro på nätet utsätts andra för upprepade övergrepp.

Det är bra att barn blir bättre på att navigera på nätet och undvika risker, men ansvaret för att förebygga sexuella övergrepp ligger hos vuxenvärlden, inte hos barnen. Att barn inte litar på folk på nätet får aldrig bli lösningen på deras utsatthet.

Undersökningen visar också att barn vill ha stöd från vuxna när de utsätts för sexualbrott, en utveckling vi har sett under flera år. Många barn behöver lång tid och stort mod för att berätta. Därför måste det finnas stöd som barn själva kan söka utan att först behöva berätta för en vuxen i sin närhet eller kontakta en myndighet. Civilsamhällets organisationer spelar en viktig roll genom att erbjuda sådant stöd och behöver långsiktig och stabil finansiering. Att säkra den är en del av statens ansvar för barn som utsätts för sexuella övergrepp.

Slutligen vill jag rikta varmt tack till alla barn som delat med sig av sina erfarenheter och som varit med och skrivit rapportens vinjetter och frågor. Tack för ert engagemang och för att ni hjälper oss att bättre förstå hur det är att vara barn på nätet.

Anna Karin Hildingson Boqvist
Generalsekreterare Ecpat Sverige

Inledning

Sedan 2020, med undantag av 2025, har Ecpat årligen genomfört undersökningen **Nude på nätet** om barns utsatthet för sexualbrott på internet. Under denna tid har utsattheten för olika brottstyper legat på relativt konstanta nivåer eller långsamt ökat.

Årets undersökning visar för första gången ett trendbrott. Färre barn uppger nu att de har utsatts för flera av de brottstyper vi frågar om. Den enda brottstyp som ökar i jämförelse med tidigare år är spridning av naket material, där flickors utsatthet ökat något.

Samtidigt ligger utsattheten för utpressning och olaga tvång med hjälp av naket material på en hög nivå bland både flickor och pojkar. Detta mäts på ett nytt sätt i årets undersökning och resultaten kan därför inte jämföras med tidigare år. Bilden stämmer väl överens med vad vi ser i vår egen stöddlinje, Ditt Ecpat, där utpressning och olaga tvång är en vanlig anledning till att både flickor och pojkar söker stöd.

Årets undersökning har också genererat ett stort antal fritextsvar. Många barn beskriver hur de är försiktiga med vilka de interagerar med, gör färre egna inlägg och undviker att lägga till personer de inte känner utanför nätet. När vi kopplar fritextsvaren till barnens uppgifter om brottsutsatthet ser vi att brottsutsattheten är lägre bland de barn som beskriver sig själva som försiktiga. Bland de barn som inte beskriver att de vidtar försiktighetsåtgärder eller riskreducerande strategier är brottsutsattheten fortfarande hög.

Barnens svar innehåller också kritik mot de stora plattformarna och hur de brister i att ta ansvar för barns trygghet. Många beskriver också att det kan vara komplicerat att anmäla och att anmälningar hanteras långsamt eller inte alls.

"Barnens svar innehåller också kritik mot de stora plattformarna och hur de brister i att ta ansvar för barns trygghet."

I årets undersökning har vi också, genom vinjetter, studerat i vilken utsträckning barnen är villiga att involvera vuxenvärlden i mer tvetydiga situationer eller situationer där barnet i vinjetten inte själv är direkt utsatt. Där ser vi inte samma villighet att söka vuxenvärldens stöd som vid direkt brottsutsatthet.

Årets undersökning visar både förändringar i barns utsatthet för sexualbrott på internet och hur barn själva beskriver sin vardag på nätet, hur de agerar i riskfyllda situationer och deras benägenhet att involvera vuxna.

Så här har vi gjort

Under sommaren 2026 genomförde Ecpat den årliga webb-baserade enkätundersökningen Nude på nätet för sjätte gången. Syftet med undersökningen var att få kunskaper om barns upplevelser, attityder och förhållningssätt till sexuella övergrepp på nätet.

Arbetet med rapporten är genomgående präglat av Ecpats syn på barn som experter på sin egen situation. Utgångspunkten är att barn har kunskaper som vuxna saknar och därför ska vara aktiva medskapare i vår kunskapsproduktion.

De barn som deltog rekryterades genom informationskampanjer på de sociala medieplattformarna Snapchat och TikTok. Trots att dessa plattformar har en åldersgräns på 13 år vet vi att även barn mellan 10 och 12 år använder sociala medier. Undersökningen riktade sig därför till barn i åldrarna 10 till 17 år. Enkäten innehåller frågor om barnens erfarenhet av brottsutsatthet på internet samt barnets ålder och könsidentitet. Dessutom innehåller enkäten fem korta berättelser, så kallade vinjetter, där barnen utifrån en beskriven situation får föreslå en strategi för att hantera situationen. De barn som deltog i undersökningen slumpades till tre av dessa vinjetter. I slutet av undersökningen kunde de också välja att svara på de två vinjetter de inte redan svarat på, eller att lämna en egen berättelse.

Tidigare undersökningar och samtal med barn har visat att vinjetterna – men även övriga frågor i undersökningen – väcker stort engagemang hos

barnen. Därför fanns möjlighet att lämna fritextsvar till alla frågor utom de om ålder och könsidentitet. Denna möjlighet användes i stor utsträckning, och gav fördjupad kunskap om barnens erfarenheter och resonemangen bakom deras val av svarsalternativ.

”Trots att dessa plattformar har en åldersgräns på 13 år vet vi att även barn mellan 10 och 12 år använder sociala medier”

Eftersom både internet och barns beteende på internet förändras snabbt behöver också Ecpats undersökningar kontinuerligt uppdateras. Inför årets undersökning genomförde vi därför workshops med barn i högstadieskolor för att få deras synpunkter på vad som behövde förnyas. Utifrån dessa minskade vi antalet bakgrundsfrågor och gjorde vinjetterna – de korta berättelser barnen får reflektera kring – ännu kortare än tidigare. Vi minskade också antalet vinjetter och bytte ut de flesta som tidigare använts mot nya som barnen skapade.

Frågorna om brottsutsatthet lämnades oförändrade även om en ny brottskategori – utpressning med hjälp av naket material – lades till. Dessa förändringar i undersökningen gör att vissa resultat kan jämföras med tidigare års undersökningar, medan andra inte är direkt jämförbara

Vilka barn deltog?

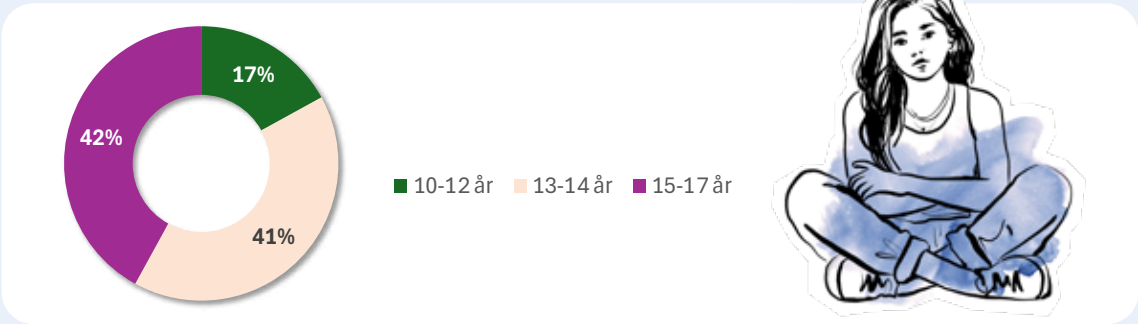
I UNDERSÖKNINGEN DELTOG 501 BARN i åldrarna 10 till 17 år. Av dessa var 293 flickor, 171 pojkar och 11 ickebinära. Vidare angav 3 deltagare alternativet ”annat” och 23 valde ”vill inte svara”. I rapportens statistiska analys användes enbart svaren från flickor och pojkar, då de andra grupperna bestod av för få deltagare för att vara möjliga att analysera på ett meningsfullt sätt. Däremot inkluderar rapporten fritextsvar från samtliga barn som deltog i undersökningen.

Åldersfördelningen visar små skillnader mellan flickor och pojkar. Det skiljer sig från tidigare år då flickorna i genomsnitt varit något yngre än pojkarna.

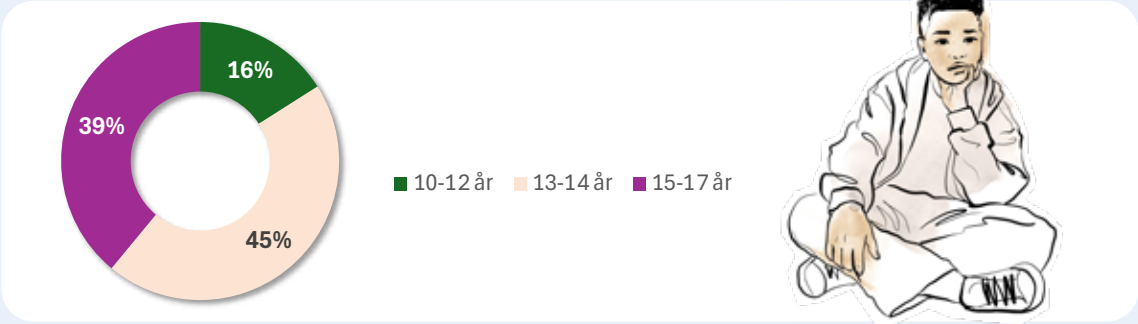
Strax under en femtedel av deltagarna är yngre än 13 år, vilket är lägre än tidigare år. Andelen yngre barn ökade mellan år 2020 och 2023 men har därefter sjunkit. Detta kan vara en konsekvens av att yngre barns närvaro på sociala medier, där undersökningen annonserades, generellt minskat under samma period¹.

Utöver de barn som besvarade undersökningen deltog drygt tio barn i arbetet med att skapa vinjetterna, vilket innebär att dessa barn hade en central roll för att utforma undersökningens fokus.

Ålderfördelning flickor

Ålderfördelning pojkar

¹ Internetstiftelsen, (2025), Svenskarna och internet.

Brottstyper

I undersökningen har barnen fått svara på frågor om olika former av utsatthet. Nedan beskriver vi vilka brott de olika situationerna kan utgöra.

Fått oönskade nakenbilder:

Om ett barn fått en oönskad nakenbild har barnet utsatts för brottet sexuellt ofredande. Om barnet är under 15 år kan det i stället handla om brottet sexuellt ofredande mot barn. Det är aldrig tillåtet att skicka nakenbilder till någon som inte bett om dem och inte vill ta emot dem. När barnet är under 15 år kan det i regel räknas som sexuellt ofredande mot barn även om bilden var önskad, eftersom barn under 15 år enligt lag inte kan samtycka till sexuella handlingar.

Tjat och press om att skicka nakenbilder:

Att tjata på eller pressa ett barn att skicka nakenbilder kan också vara brottsligt, beroende på hur det går till och barnets ålder. Det kan handla om sexuellt ofredande, försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Fått nakenbilder spridda:

Om någon sprider en nakenbild på ett barn kan det handla om barnpornografibrott eller olaga integritetsintrång. Det är aldrig tillåtet att sprida någon annans nakenbilder.

Erbjudits pengar för nakenbilder:

Att erbjuda ett barn pengar i utbyte mot en nakenbild kan utgöra försök till utnyttjande av barn för sexuell posering eller försök till barnpornografibrott.

Blivit pressad på pengar eller nakenbilder för att undvika spridning:

Om ett barn pressas på pengar för att förhindra att nakenbilder sprids handlar det om utpressning. Även försök till utpressning är olagligt. Om barnet i stället pressas att exempelvis skicka fler nakenbilder eller träffas för att undvika spridning handlar det om olaga tvång.

Sålt sex:

Om ett barn har utnyttjats genom köp av sexuella handlingar har barnet inte gjort något olagligt. Det är den person som har utnyttjat barnet som har begått brott. Om barnet är under 15 år räknas det som våldtäkt eller sexuellt övergrepp mot barn och om barnet är mellan 15 och 17 år kan det antingen handla om utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling eller – om gärningsmannen exempelvis utnyttjar barnets sårbarhet eller sin egen auktoritet – våldtäkt eller sexuellt övergrepp mot barn.

Blivit hotad:

Om någon uppträder hotfullt på ett sätt som gör att den som utsätts fruktar för sitt eget eller för någon annans liv eller säkerhet kan det handla om olaga hot. Det måste röra sig om ett hot om att begå ett brott. Att hota någon med att sprida nakenbilder till ett exposekonto är exempel på vad som kan utgöra olaga hot.

Fått kränkande uppgifter spridda:

Om någon sprider en så kallad ärekränkande uppgift om någon annan, i syfte att utsätta personen för andras missaktning, kan det handla om förtal. Det spelar ingen roll om uppgiften är sann eller inte. Det kan exempelvis vara att lägga upp en bild på någon på ett exposekonto och tillsammans med den skriva nedsättande kommentarer.

Överblick brottsutsatthet

GENOM NUDE PÅ NÄTET har Ecpat sedan år 2020 kunnat följa barns sexuella utsatthet på internet. Undersökningarna har gett oss kunskap om former av utsatthet som vuxenvärlden tidigare inte känt till och gjort det möjligt att tidigt identifiera nya fenomen.

Exempel på detta är så kallade *exposekonton*², *sextortion* där internationella brottslingar använder sexuell material för att utpressa företrädesvis pojkar³, samt *nudify-verktyg* där barn och vuxna använder AI för att skapa naket material av barn⁴.

Den sexuella utsattheten på internet har långsamt vuxit under åren och allt fler barn har rapporterat att de utsatts för brott för varje undersökning som genomförts. Årets rapport innebär ett trendbrott och är hoppningivande. Vi ser nu att utsattheten för flera av brottstyperna vänder nedåt. Samtidigt kvarstår tydliga skillnader mellan könen och flickor uppger att de varit utsatta i mycket högre grad än pojkar.

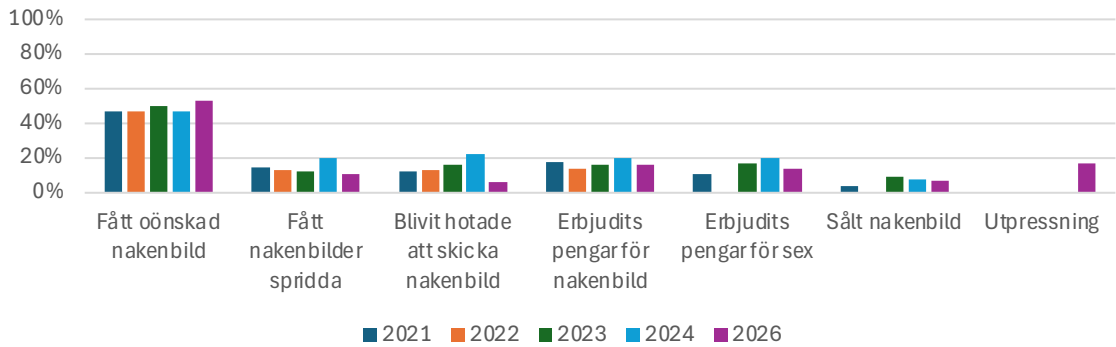
² Ecpat, (2023a). "Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt". En rapport om barns utsatthet på exposekonton.

³ Ecpat, (2023b). "Då tog 'hon' en screen och allt började" En rapport om sexuell utpressning av barn i ekonomiskt syfte med särskilt fokus på pojkars utsatthet.

⁴ Ecpat, (2026). "AI eller inte – det är en invasion av någons privatliv, eller deras kropp." En rapport om barns syn på AI och nudify-verktyg.

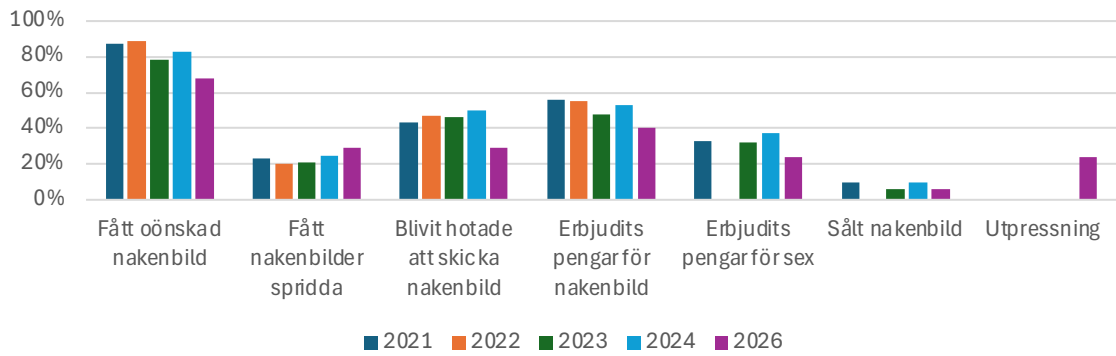
Pojkars utsatthet

För pojkar gäller nedgången samtliga brott utom oönskade nakenbilder som tvärtom ökat något. Pojkar utsätts också i relativt hög utsträckning för utpressning och olaga tvång med hjälp av nakenbilder och filmer.

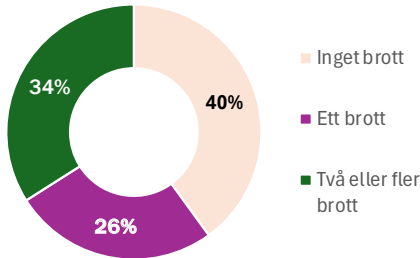
Flickors utsatthet

Bland flickor är det färre jämfört med tidigare år som uppger att de fått oönskade nakenbilder, blivit hotade att skicka naket material eller blivit erbjudna pengar för naket material eller sex. Samtidigt har flickors utsatthet för spridning av naket material ökat och utsattheten för utpressning och olaga tvång med hjälp av naket material ligger på en hög nivå.

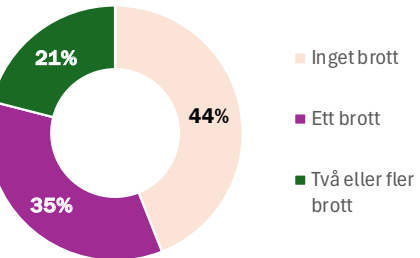

Multiutsatthet

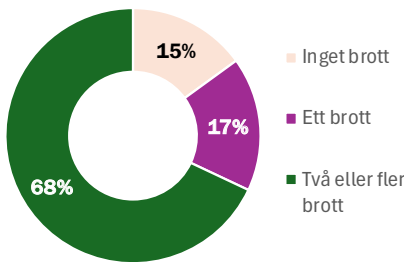
Pojkar 2024

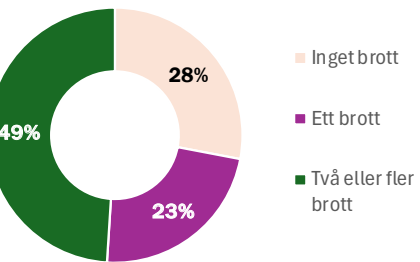
Pojkar 2026

Flickor 2024

Flickor 2026

I gruppen som har utsatts för två eller fler brottstyper 2026 finns det vissa barn som utsatts för fem eller samtliga sex brottstyper vi undersöker. Här ligger flickorna högre än pojkarna där 20 procent, en av fem flickor, befinner sig i denna kategori. För pojkar är motsvarande siffra fyra procent.

DIAGRAMMEN OVAN anger hur stor andel barn bland flickor respektive pojkar som utsatts för en specifik brottstyp. För att få en bild av multiutsattheten har vi också undersökt hur många olika brottstyper varje barn har utsatts för.

Jämfört med 2024 ser vi att en allt större andel barn i årets undersökning inte har utsatts för någon av de brottstyperna vi frågar om, eller bara utsatts för en. När barn endast utsatts för en brottstyp handlar det oftast om att de fått oönskade nakenbilder.

Förändringen gäller både pojkar och flickor, men är särskilt tydlig bland flickor. År 2024 uppgav 15 procent av flickorna att de inte utsatts för någon av brottstyperna, medan motsvarande siffra i årets undersökning är 28 procent.

I linje med detta har också andelen barn som utsatts för minst två olika typer av brott minskat.

För flickor har denna siffra sjunkit från 68 procent 2024 till 49 procent 2026. Bland pojkar har den minskat från 34 till 21 procent.

Vi ser inte motsvarande minskning bland de barn som utsatts för ett stort antal brottstyper. I årets undersökning anger 20 procent av flickorna att de utsatts för fem eller sex av de brottstyper vi frågar om. Resultaten kan inte direkt jämföras med tidigare år då utpressning med hjälp av naket material tillkommit som brottstyp i årets undersökning. Resultaten tyder dock på att andelen flickor med mycket hög brottsutsatthet ligger på en förhållandevis hög nivå. För pojkar är motsvarande siffra 4 procent.

Sammantaget ser vi alltså en tydlig minskning av brottsutsattheten bland majoriteten av barnen. Samtidigt finns en grupp barn som fortfarande utsätts för många olika typer av brott och bland flickor är denna grupp relativt stor.

"Att ha sagt ja till en sak är inte att ha sagt ja till allt"

Intervju med Lina, rådgivare på Ditt Ecpat

Ditt Ecpat är stödlinjen dit barn kan vända sig om de har utsatts för sexualbrott eller har frågor om exempelvis samtycke, ålderskillnader eller nakenbilder. Rådgivarna på Ditt Ecpat har dagligen kontakt med barn som utsatts för sexuella övergrepp och kan tidigt uppmärksamma när något förändras i barnens digitala värld.

DEN MINSKADE BROTTSSATSATHETEN i årets undersökning märks inte hos Ditt Ecpat – där har antalet kontakter snarare ökat än minskat. Rådgivaren Lina Hasselberg berättar att de flesta som söker stöd inte har berättat för någon vuxen vad de varit utsatta för. Många saknar en vuxen i sin närhet som de litar på.

– På många sätt har inte så mycket förändrats. Barn som drabbas lägger fortfarande skulden på sig själva och känner väldigt mycket skam om bilderna sprids. Vi ser att också att tröskeln för att skicka nakenbilder har sänkts. Barn berättar att de skickar för att den andra personen var snäll, för att de haft en fin konver-

sation eller för att den andra tjatade. Att skicka nakenbilder kan vara ett sätt att visa intresse eller att flirta och beslutet behöver inte vara särskilt genomtänkt.

– Det är lätt att tänka att när många gör något så borde laddningen minska om bilder sprids, men det kan få väldigt allvarliga konsekvenser. Vi ser fall där bilder sprids mycket på skolor, och då blir det lätt kedjeeffekter där det hetsas mot enskilda. Det kan innebära att vänner vänder dem ryggen, eller att de trakasseras i veckor eller månader i sträck. Det blir väldigt tungt för den drabbade.

Lina ser också att framför allt flickor kan känna en förväntan på att skicka nakenbilder när de är i ett förhållande. Samtidigt kan barn ha svårt att orientera sig i frågor om samtycke.

"Att skicka nakenbilder kan vara ett sätt att visa intresse eller att flirta och beslutet att skicka behöver inte vara särskilt genomtänkt."

– De har fått lära sig att de kan säga ja eller nej till sex och att deras samtycke ska respekteras. Men när de väl har sagt ja en gång och hamnar i en romantisk relation blir det svårare att orientera sig i vad som är okej eller inte. Det är oerhört viktigt att vi också pratar med dem om samtycke i relationer. Att ha sagt ja till en sak är inte att ha sagt ja till allt. De måste veta att de kan ändra sig och att de kan säga nej till att skicka bilder.

Lina betonar samtidigt att även killar brottas med frågor om samtycke och vad som är normalt i en relation. I vissa fall handlar tjetat inte om att

medvetet pressa någon, utan kan bero på att man inte förstår hur påfrestande det är för den andra parten.

– Ibland förvånar det mig hur lite de verkar kommunicera om det som båda är så osäkra på. Det blir lätt att det låser sig. De känner att de inte har något annat val än att skicka, för att det är så man gör i ett förhållande. Sedan finns det givetvis de som utnyttjar den här osäkerheten. Som hotar med att göra slut om de inte skickar, eller hotar med att sprida om de inte fortsätter skicka. Där kan tjetat övergå i ett brott. I stödlinjen är det viktigt att förstå vad som faktiskt har hänt och händer den som kontaktar oss.

Lina betonar hur viktigt det är att Ecpat konkret kan hjälpa barn att få bort konton som trakasserar dem och bilder som sprids på nätet. Det ger barnen möjlighet att återta kontrollen över sin situation. Under 2026 har Ecpat hjälpt 905 barn att stänga konton och ta bort nakenbilder som sprids på dem på nätet.

I följande avsnitt tittar vi närmare på de olika formerna av utsatthet och på vad barnen själva berättar om sina erfarenheter.

Oönskade nakenbilder

Liksom tidigare år är den vanligaste formen av sexualbrott på internet att få oönskade nakenbilder. Hälften av pojkarna och sju av tio flickor i undersökningen uppger att de har utsatts för detta. För flickornas del är detta en tydlig minskning jämfört med tidigare år. Trots att oönskade nakenbilder är så vanligt är det sällan anledningen till att barn söker stöd hos Ecpat. Att barn inte söker stöd i dessa situationer tyder på att de uppfattar oönskade nakenbilder som en naturlig del av livet på nätet och anser att de har egna strategier för att hantera situationen.

"Aldrig någonsin frågat efter någon. Fick min första när jag var 11" **Tjej 17 år**

"Många killar man addar på snap skickar oväntat nakenbilder" Tjej 15 år

"Har fått det alldeles för ofta och i tidig ålder, så för mig har det på något sätt 'normaliserats'. Och det avskyr jag, för nu kan jag inte ens bli kär i någon längre, för det känns som att jag måste visa min kropp innan de kan lära känna mig för att de ska gilla mig" **Tjej 16 år**

Bland de yngre flickorna är många förvånade och upprörda när något de tolkat som en vanlig konversation plötsligt sexualiseras

"Det var en kille som adda mig på snap, och då började han vara snäll och sen bara gjorde han det [skickade oönskade nakenbilder] flera gånger" **Tjej 13 år**

"Jag godkände en kille i min ålder och helt plötsligt skickade han en video på när han runkade" **Tjej 13 år**

Av fritextsvaren kan vi också utläsa att många, framförallt bland flickorna, blir frustrerade och äcklade av att få så kallade dickpics.

"Jag tyckte att det var äckligt och jag kände mig inte trygg" **Tjej 10 år**

"En kille som skickade en bild till mig" **"Jag tycker det var hemskt"** Tjej 13 år

"No shit. Så gott som alla tjejer har upplevt något antingen online eller i verkligheten, oftast båda. Allt från gubbar som skickar och spammar en om att skicka bilder oavsett hur många gånger man säger nej, samtidigt som alla skickar äckliga bilder och videor på sina äckliga 🍆. Spelar ingen roll om de frågar och man säger nej, de skickar ändå. Oftast frågar de inte. Sen skickar eller visar de nakenbilder på andra tjejer eller män när man inte vill se, eller porrvideos. Fkn idioter" **Tjej 17 år**

Flera av flickorna beskriver att det framför allt är att få en nakenbild utan att ha bett om det som stör dem, till skillnad från situationer där båda har kommit överens om att skicka naket material till varandra.

"Flera killar har flera gånger skickat dickpics utan att fråga. Det spelar ingen roll om vi bytt nakenbilder innan, jag vill ha chansen att tacka nej om det inte redan är tydligt att jag är på humör. Ibland har vi inte bytt bilder innan, utan bara flörtat (om ens det)." **Tjej 17 år**

Många berättar också att de först får en oönskad nakenbild eller film och sedan uppmanas att skicka naket material tillbaka för att det ska bli "rättvist".

"Adda en person på snap, för jag var väldigt ensam. Första han skicka var en video när han runka och skrev 'tits?'. Jag fattade ju direkt att han ville byta nakenbilder så jag blocka och la bort mobilen. Verkligen obehagligt" **Tjej 13 år**

"Kommer oftast plötsligt utan förvarning när man pratar med killar i min ålder eller äldre. Därefter hävdar de ofta att jag är tvungen att skicka tillbaka för att det ska gå jämt ut. Jag har aldrig skickat en nakenbild, men kan se hur många kan känna sig utpressade" **Tjej 16 år**

Även många pojkar får oönskade nakenbilder, men i sina svar beskriver de dem ofta som mindre allvarliga.

"En gång så la en snubbe till mig på snap, jag adda han tillbaka och sen så prata vi lite så skicka han en kukbild, men jag brydde mig inte hårt, det vara bara att anmäla och blocka honom" **Kille 14 år**

"Massa personer har. Bara addar mig på Snapchat och skickar bilder" **Kille 16 år**

"Sånt händer på nätet, inte hela världen" **Kille 17 år**

I vissa kompisgrupper bland yngre pojkar skickas också nakenbilder som ett skämt, något som inte verkar förekomma bland flickor.

"Mina före detta killkompisar höll på så med varandra [skickade nakenbilder], men inget som spreds vidare." **Tjej 14 år**

"Min klasskompis skickade bild på sin penis på snapchat som ett skämt" Kille 12 år

Pojkarna beskriver också att de får bilder från botar, något som inte nämns i flickornas svar.

"Mest från porr-robotar" **Kille 17 år**

I svaren finns också barn som betonar vikten av det egna agerandet för att undvika att få oönskade nakenbilder:

"Nope, jag är försiktig med sociala medier och så. <3" **Tjej 11 år**

Samtidigt framgår det av barnens svar att nakenbilder inte alltid är oönskade.

"Fått 'oönskade' fast det var från en flickvän. Och jag hade inte bett om dem just då, men jag tyckte om dem. Och det var från en person jag gillade och hade fått från tidigare på förfrågan, och vi hade den grejen att vi ibland skickade till varandra, men skickade en varning innan så att man inte öppnade den snapen i allmänheten" **Kille 16 år**

"Inte oönskad" **Tjej 14 år**

Hot för att få nakenbilder

Bland pojkar har andelen som uppger att de hotats för att skicka nakenbilder mer än halverats sedan 2024 och ligger nu på 6 procent. Bland flickor har andelen minskat med 20 procentenheter även om nästan var tredje flicka fortfarande uppger att hon har utsatts.

Sedan Ecpats stödlinje startade 2020 har många barn som hotats för att skicka nakenbilder hört av sig. Det handlar ofta om hot mot barnet själv, men kan också handla om hot mot barnets familj eller att förövaren hotar med att ta livet av sig om barnet inte skickar bilder. Många av barnen är mycket unga.

Om barnet skickar bilder eller filmer kan hoten eskalera genom att förövaren kommer med vidare hot om att bilderna kommer spridas om barnet inte skickar ännu mer. Hot och utpressning kan pågå under lång tid och påverkar barnen väldigt negativt.

Många av de barn som söker stöd hos Ditt Ecpat har inte berättat för någon vuxen om vad som hänt. Den som utsätter barnet kan bryta ner barnets självkänsla och skapa känslor av skam och skuld. Barn kan känna att de själva har orsakat situationen och avstår därför från att berätta. De barn som hör av sig till Ditt Ecpat beskriver också en rädsla för att bli skuldbelagda eller bestraffade. Här spelar också en rädsla för att de vuxnas lösning ska vara att ta barnets telefon och begränsa deras tillgång till nätet en stor roll.

"Jag blev pressad vid 11 att skicka nudes till grabbar, och de hotade att ta livet av sig om jag inte gjorde det."
Tjej 14 år

"Att folk hotade mig på snap om att våldta min familj mm" Icke-binär 12 år

I fritextsvaren betonar flera barn vikten av att vara förberedd och veta vad man ska göra när man blir utsatt. Svaren visar att barnen har egna strategier för att förebygga och hantera sin utsatthet.

"Ja en gång så hände det via Snapchat och han skrev typ att om jag inte skickar bild på mina bröst nu så kommer han döda min familj, men som tur var så var jag så pass påläst om vad man ska göra i en sån situation och visste att de inte alls vet vart man bor, så därför blockade jag bara han direkt och anmälde han."
Tjej 16 år

"Jag chattade med en tjej som jag träffade på Snapchat. Hon bad mig att skicka bild på min penis så skickar hon tillbaka. Jag sa nej. Hon sa att hon skulle döda mig. Jag blockade henne. Inget hände."
Kille 12 år

"Säg bara nej, ifall det är dödshot kontakta polisen i smyg. Och jag är 14 år, ifall nån runt min ålder skulle hotat mig hade jag kommit till skolan och slått ner hen"
Kille 14 år

I barnens fritextsvar finns även beskrivningar av hur de känt sig pressade att skicka naket material trots att de egentligen inte velat. Även när det inte rör sig om uttalade hot kan denna form av press och tjat vara väldigt svår att stå emot, framförallt för yngre barn.

"Inte hotat men tjatat"
Tjej 12 år

"De är inte så enkelt liksom. Ibland kan man bli pressad att skicka bilder man inte vill. Inte för att man blir hotad, men den andra personen kanske tjarar eller säger att man är snygg eller liknande"
Tjej 16 år

Olaga tvång och utpressning med hjälp av nakenbilder

I undersökningen ställs frågan om olaga tvång och utpressning med hjälp av nakenbilder på ett nytt sätt. Vi frågar barnen om de utsatts för påtryckningar att skicka pengar, bilder eller något annat under hot om att nakenbilder av barnet ska spridas. Det är 17 procent av pojkarna och 24 procent av flickorna som har utsatts för detta.

I Ecpats stödlinje möter våra rådgivare många barn som utsatts för olaga tvång och utpressning med hjälp av nakenbilder. I fritextsvaren beskriver barn som skickat nakenbilder – antingen frivilligt eller efter påtryckningar – hur de sedan känner sig rädda att förövaren ska sprida bilderna vidare om barnet inte skickar mer naket material eller betalar förövaren. Det är vanligare att flickor pressas på bilder och pojkar på pengar även om det omvända förekommer.

"Blev pressad att skicka bilder och vågade sen inte sluta skicka, för jag var rädd att han skulle utpressa mig ifall han sparade bilderna"
Tjej 15 år

"Blev hotad av en 34-årig man att sprida nakenbilder på mig om jag inte träffade han." Tjej 15 år

"En kille som sparade mina nakenbilder i kamerarullen utan att fråga ville fortsätta byta bilder även efter jag uttryckt att det inte va okej och att ja inte ville längre. Det blev otäckt."
Tjej 17 år

"Jag vet att det inte finns några nakenbilder av mig, men har ändå stött på personer som säger att de har det och kommer sprida ifall jag inte skickar mer. Jag kan se hur många personer verkligen tror på det, och det är så det börjar spridas på en."
Tjej 16 år

Under 2023 började Ecpat få in ärenden som rörde en ny typ av hot som framförallt drabbade pojkar.⁵ Pojkarna hade lurats att skicka en nakenbild till någon de trodde var en jämnårig tjej. När bilden väl var skickad började förövaren hota med att sprida bilden till pojkens familj och vänner om han inte betalade pengar. Om han betalade fortsatte utpressningen. I många fall spreds sedan bilderna.

Denna form av sexuell utpressning i ekonomiskt syfte, ibland kallad sextortion, kunde i de flesta fall knytas till organiserad brottslighet. Under 2026 har Ecpat även tagit emot ärenden där AI-producerade bilder använts för denna form av utpressning mot barn.

I dag får Ecpat in ett tiotal ärenden i veckan där barn utsatts för ekonomisk utpressning med hjälp av nakenbilder. Vi kan i många fall hjälpa barnen att få förövarens konto nedstängt och förhindra att bilderna sprids.

"Skickade till någon och blev sen utpressad på pengar"
Tjej 15 år

"Blivit frågad av vuxna och jämnåriga som krävt bilder och pengar för att inte skicka dem vidare" Kille 15 år

⁵ Ecpat, (2023b). "Då tog 'hon' en screen och allt började" En rapport om sexuell utpressning av barn i ekonomiskt syfte med särskilt fokus på pojkars utsatthet.

Spridning av nakenbilder

I årets undersökning har andelen pojkar som fått nakenbilder spridda minskat kraftigt, från 20 till 11 procent. För flickor ser vi i stället en ökning från 25 till 29 procent. Det innebär att skillnaden mellan flickor och pojkar, som tidigare endast uppvisat en liten skillnad för denna brottstyp, nu liknar den som vi ser för de flesta andra brottstyper.

Tidigare spreds många nakenbilder på så kallade exposekonton – konton där barn hängdes ut med både bilder, filmer och personliga uppgifter⁶. Ecpat ser nu att många av dessa konton har ändrat karaktär och nu fokuserar på ett eller ett fåtal barn med syfte att sprida kontots innehåll till så många som möjligt i barnets närhet. Eftersom uthängning på exposekonton kan leda till nya kränkningar och upprepad brottsutsatthet är det viktigt att följa denna utveckling och vad den innebär för de drabbade barnen.

Spridning av nakenbilder är den vanligaste brottsutsatthet som barn söker stöd för hos Ditt Ecpat. Ecpat kan hjälpa till att ta bort bilder från nätet och stänga konton där bilder sprids.

"Mörkertalet är stort och spridning av nakenbilder tas sällan på allvar. Offren skuldbeläggs för att "dom skulle inte skickat från början". Jag ser inget fel i att två personer delar nakenbilder med samtycke, men jag känner flera som utsatts för att bilder och videoklipp sprids eller sparas utan samtycke, inklusive jag. Känner även tjejer som smygfilmats under sex och att klippet senare spridits." **Tjej 17 år**

Samtidigt som allt fler flickor utsätts för spridning av nakenbilder tycks också brottet ha ändrat karaktär. Tidigare handlade det främst om bilder som flickor hade skickat i förtroende, i de flesta fall till en partner. Nu uppger betydligt fler att de

inte vet vem som sprider bilderna, eller att bilderna inte föreställer dem själva.

"Många tjejers bilder i min stad har blivit spridna. Det har även varit en random kille som spred bilder som han sa var jag, men det var inte jag på bilderna" **Tjej 17 år**

"Samtidigt som allt fler flickor utsätts för spridning av nakenbilder tycks också brottet ha ändrat karaktär."

En del av bilderna är AI-genererade. Det är ett växande problem som Ecpat har uppmärksammat i en tidigare rapport⁷. För barn är det svårt att skydda sig mot den här typen av bildspridning, eftersom en vanlig bild, exempelvis från en skolkatalog, kan räcka för att skapa en realistisk nakenbild. I barnens fritextsvar finns flera beskrivningar av att AI-genererade nakenbilder spridits i skolor, där både barn och personal drabbas:

"En kille i vår årskurs spred AI-genererade bilder på några tjejer. Lärarna hjälpte tjejerna att polisanmäla det." **Tjej 14 år**

"Några elever på min skola, några år yngre, gjorde en liknande grej med deras/våran lärare och den spreds rätt snabbt runt skolan. Jag fick aldrig tag i den som tur var, men många andra gjorde. Eleverna fick sig en tillsägelse men inget mer. Sedan fick läraren återgå till att undervisa de eleverna som spridit bilden" **Kille 16 år**

Även barn som inte drabbats själva berättar att de känner till fenomenet med bildspridning:

"Inte med nakenbild. Men en tjej på min skola förut hade skickat en bild på sig själv där hon typ var i bh. Den spreds runt och folk skrek hora mot henne." **Tjej 14 år**

"De sprids mycket bilder från hemsidor" **Tjej 13 år**

"Det var en bild på en penis som skickades runt. Det ryktades om att det var en killes, men det dog ut snabbt." **Kille 12 år**

Som citatet ovan visar drabbas även pojkar av att nakenbilder sprids och liksom för flickor kan spridda bilder följa de utsatta under lång tid:

"Jag har gjort ett misstag med att skicka nakenbild till en person för flera år sedan men dom spreds lite, ibland fortfarande mellan folk på min skola" **Kille 14 år**

I fritextsvaren finns också exempel på att flickor sprider nakenbilder på andra:

"En tjej i min klass för flera år sen (i sexan) spred bilder från en kille i vår parallellklass" **Tjej 16 år**

Slutligen kan det vara värt att uppmärksamma att denna typ av spridning inte enbart gäller nakenbilder, utan även andra typer av känsligt och privat material.

"När jag och min före detta flickvän skicka en bild på oss när vi pussa varandra till våran vän, så spred vår vän bilden till andra som vi inte ville skulle se. Sen i skolan så blev jag mobbad och alla var homofobiska emot mig." **Icke-binär 17 år**

⁶ Ecpat, (2023a). "Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt". En rapport om barns utsatthet på exposekonton.
⁷ Ecpat, (2026). "AI eller inte – det är en invasion av någons privatliv, eller deras kropp." En rapport om barns syn på AI och nudify-verktyg.

Erbjuden pengar för nakenbilder eller sex

Att bli erbjuden pengar för nakenbilder eller sex tillhör de brottstyper som minskat mest bland barnen i årets undersökning. I undersökningen 2024 hade mer än hälften av flickorna blivit erbjudna pengar för nakenbilder och nästan 37 procent hade blivit erbjudna pengar för sex.

I årets undersökning har dessa siffror sjunkit. Nu anger 40 procent av flickorna att de erbjudits pengar för nakenbilder och 24 procent att de blivit erbjudna pengar för sex. Bland pojkarna låg utsattheten för båda dessa brottstyper på 20 procent i 2024 års undersökning. I årets undersökning har även pojkars utsatthet sjunkit, och 16 procent av pojkarna anger nu att de erbjudits betalning för nakenbilder medan 14 procent erbjudits betalning för sex.

I fritextsvaren ger barnen uttryck för olika uppfattningar om hur vanligt förekommande det är att bli erbjuden pengar för bilder eller sex. En förklaring kan vara att olika grupper av barn rör sig i olika digitala miljöer. Mycket tyder på att en mindre grupp barn vistas i miljöer där de regelbundet kontaktas av personer som erbjuder pengar för nakenbilder och sex, även om utsattheten för denna brottstyp generellt sjunker. Även hos Ditt Ecpat har antalet barn som söker stöd efter att ha erbjudits pengar för nakenbilder eller sex minskat.

Flera av de barn som i undersökningen uppger att de har erbjudits pengar beskriver att detta har hänt vid upprepade tillfällen:

"Jag har kontaktats av flera som velat köpa bilder"
Tjej 16 år

"Jättevanligt. Men skulle säga att det är vanligare att folk hotar eller försöker "bli vän med en". Liksom folk brukar inte börja med att erbjuda betalning, utan brukar börja med att de skickar så man ska känna sig tvungen själv" **Tjej 16 år**

"Det var en gång när jag var skyldig min vän pengar, och behövde få ihop pengar snabbt som jag kom in i detta med sugardaddy grejen – som hon dessutom hjälpte mig med. Och ja, där var det otroligt många som erbjöd sig, vilket är hemskt." **Tjej 16 år**

"Har mestadels inträffat för folk jag känner eller hört när de berättat. Men har såklart själv varit utsatt för det." Tjej 16 år

"Killar som jag adda på Snap, som sa de kunde betala för att ligga med mig" **Tjej 15 år**

Andra beskriver enstaka erfarenheter och betonar att de vid dessa tillfällen har agerat för att skydda sig, exempelvis genom att säga nej eller blockera personen.

"Det är inte direkt att någon erbjudit, fast en kille han ville att jag ska skaka rumpan (med kläder på) och sen skulle han swisha. Fast jag sa nej!" **Tjej 13 år**

"En snubbe på snap fråga om jag ville möta honom och ligga med honom på ett hotell för 500 spänn eller något sånt. Såklart så blockade jag honom efter att ha sagt ifrån." Icke-binär 17 år

Vissa barn har erfarenheter av att ha sålt bilder eller sex eller blivit lurade att skicka med löfte om betalning.

"Jag fick förslag om en kille på snap och addade honom. Då sa han att han skulle ge mig 1000 spänn om jag skickade massa videor på när jag "lekte" med mina

bröst. Jag skickade men fick aldrig pengarna eftersom han bara lämnade på öppet." **Tjej 13 år**

De pojkar som kommenterar frågan i fritextsvaren har inte egen erfarenhet av denna typ av erbjudanden. I en tidigare rapport kunde vi dock konstatera att fler pojkar än flickor hade erfarenhet av att sälja sex, men att detta då nästan uteslutande gällde att sälja sex till män.⁸

"Nej men jag är kille, så jag skulle gissa på att det är ganska ovanligt för någon att fråga mig." **Kille 16 år**

⁸ Ecpat (2023c). "Consent is KEY" En rapport om brottsutsatthet bland barn som identifierar sig som HBTQIA+

Gustaf

Thomas

Emilie

Bakom siffrorna – vad analytikerna ser

Intervju med Emilie, Gustaf och Thomas, analytiker på Ecpat Hotline

I Ecpat Hotline arbetar Emilie, Gustaf och Thomas med att ta emot och hantera tips om övergreppsmaterial på nätet. Tipsen kommer både från allmänheten och från hotlines i andra länder.

Genom det internationella Project Arachnid har analytikerna tillgång till verktyg, så kallade webcrawlers, som söker av nätet efter övergreppsmaterial.

På så sätt kan Ecpat Hotline bidra till att begränsa spridningen av material och hjälpa barn att ta ned nakenbilder och filmer. Då Arachnid samlar in stora mängder material som Ecpats analytiker hjälper till att klassificera får de en unik inblick i det övergreppsmaterial som produceras, sprids och delas, både på det öppna nätet och på darknet.

Analytikerna beskriver att övergrepp mot pojkar förekommer i betydligt högre grad i det material som identifieras via Arachnid än i det material

som allmänheten och hotlines i andra länder tipsar om. Detta kan ha flera förklaringar. Dels kan det bero på att Arachnid söker av andra digitala miljöer än de där allmänheten vanligtvis stöter på övergreppsmaterial, men det kan också handla om synen på vem som är ett brottsoffer. Fokus på flickor som offer för sexualbrott kan bidra till att pojkar som brottsoffer osynliggörs. Det medför en risk att de pojkar som utsätts känner sig ensamma, och inte tror att någon annan ska kunna förstå vad de varit med om. Då riskerar tröskeln för att söka hjälp bli ännu högre.

Årets undersökning visar att utpressning med hjälp av naket material är ett brott som drabbar

både pojkar och flickor. Detta bekräftas också av analytikerna, som beskriver att både förövarna och logiken ofta ser olika ut beroende på om det är en pojke eller en flicka som utsätts.

”Här kan det starka fokus som ofta finns på just flickor som offer för sexualbrott bidra till att pojkar som brottsoffer osynliggörs”

Analytikerna beskriver hur pojkar i princip uteslutande utpressas för ekonomisk vinning, av en förövare som är okänd för barnet och har kopplingar till organiserad brottslighet. Språket är ofta, aggressivt, stressande och på engelska. Pojken hotas med att nakenbilderna kommer spridas till alla han känner om han inte betalar.

Flickor utpressas oftast av någon de känner, och det förövaren vill ha är fler och grövre bilder eller filmer. Bildmaterialet sprids också oftare, och det fortsätter vanligtvis cirkulera under längre tid än material som föreställer pojkar..

I vissa fall hamnar flickors bilder också på så kallade exposekonton. Där barn hängs ut med bilder

och privat och identifierbar information, Analytikerna ser att dessa konton dyker upp i vågor.

Analytikerna beskriver att de numera, jämfört med för några år sedan, sällan får in stora konton med tiotals – eller till och med hundratals – brottsoffer. Istället har det blivit vanligare med konton som riktar sig mot ett enskilt barn och där nya konton skapas efter att tidigare konton stängts ned. Analytikernas intryck här är att det är en grupp, snarare än en enskild person, som hänger ut och systematiskt trakasserar barnet.

Oavsett om barnen utsätts via hot, utpressning eller exposekonton har antalet nedtagningsärenden ökat kraftigt de senaste åren. Enligt analytikerna behöver detta inte nödvändigtvis innebära att fler barn utsätts, utan kan också bero på att fler känner till Ecpat Hotline och känner sig välkomna att söka hjälp.

Vinjetter:

I NUDE PÅ NÄTET ingår varje år ett antal vinjetter. Barns digitala liv förändras snabbt och inför årets undersökning arbetades vinjetterna därför om tillsammans med barn i högstadieåldern. Syftet var att vinjetterna skulle upplevas relevanta av undersökningens deltagare. Förändringarna innebär att svaren på årets vinjetter inte direkt kan jämföras med tidigare år, även om den generella trenden med en ökad vilja att söka stöd hos vuxenvärlden fortfarande går att se på en övergripande nivå.

I årets rapport har vi valt vinjetter som fokuserar på barns attityder och strategier då den situation som beskrivs i vinjetten inte nödvändigtvis är olaglig, eller då den utsatta är någon annan än den vinjetten primärt handlar om. I tidigare års vinjetter har

ofta skeenden beskrivits direkt ur den drabbades perspektiv – ett upplägg som gjort det lätt att identifiera tydliga offer och förövare. Genom att öka komplexiteten i vinjetterna speglar skillnaderna i barnens svar bättre den otydlighet som omger sexualbrott.

På så sätt ger resultaten kunskap om de normer som präglar barns digitala liv och dess gränser mot den icke-digitala verkligheten. Synen på samtycke, gränser och att sprida känsliga uppgifter online är avgörande för hur allvarligt barn ser på sexualbrott på nätet och för vilka de definierar som brottsoffer. Svaren på vinjetterna visar också när barn anser att man bör blanda in vuxenvärlden, och när man bör låta bli.

Vinjett 1: Ryktet

Vinjetten handlar om ett rykte om en nakenbild som sprids på en skola – en situation många barn har erfarenhet av. Vi vet både utifrån tidigare rapporter⁹ och utifrån erfarenheter i vår stömlinje att sådan spridning kan pågå länge och få allvarliga konsekvenser för den inblandade utan att vuxenvärlden får kännedom om vad som händer. Vi ville därför undersöka hur barnen anser att man bör agera i en sådan situation.

På en högstadieskola börjar det spridas nakenbilder. Man ser inte ansiktet, men ryktet säger att det är en tjej i din klass på bilderna.

Vad gör du?

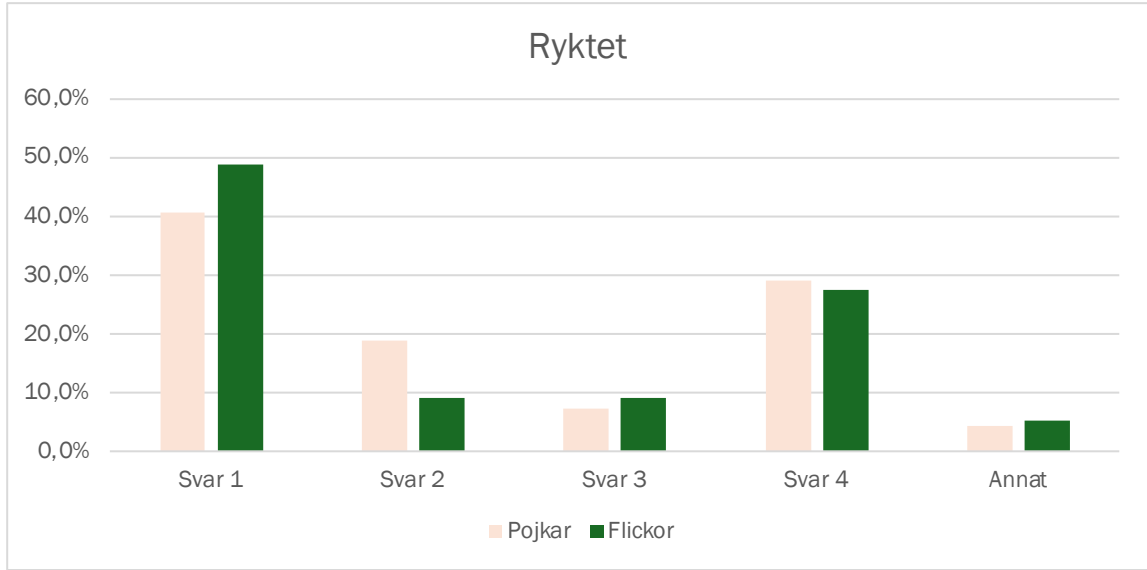
Svar 1: Du försöker stötta henne. Det spelar ingen roll om det är hon på bilderna.

Svar 2: Du håller dig undan. Det finns alltid en risk att man själv drabbas om man är för nära.

Svar 3: Du försöker ta reda på om den är äkta eller inte. Ingen ska göra såna bilder, men är det inte hon vill du stötta.

Svar 4: Du berättar för en vuxen som kan hjälpa henne.

Svar 5: Annat

⁹ Ecpat, (2023). "Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt"
En rapport om barns utsatthet på exposekonton

Det klart vanligaste svaret är att stötta den utsatta tjejen, oavsett om det är hon på bilden eller inte. Flickor väljer detta alternativ i något högre utsträckning än pojkar. Bland pojkar är det däremot dubbelt så vanligt som bland flickor att svara att man skulle försöka hålla sig undan för att inte själv drabbas av sociala konsekvenser. Knappt vart tredje barn väljer alternativet att de skulle blanda in vuxenvärlden.

Bildspridning får ofta i allvarliga konsekvenser. Barn som söker stöd hos Ditt Ecpat berättar att de blir trakasserade, får nedsättande kommentarer och att de drabbas av social utfrysning. De berättar om att skolkamrater deltar i trakasserierna och att vänner drar sig undan av rädsla för att själva drabbas.

I ljuset av detta är det intressant att mindre än 10 procent av barnen villkorar sitt stöd till det utsatta barnet utifrån om det är hon på bilden eller inte (svarsalternativ 3) medan en stor majoritet säger att de skulle stötta den utsatta.

Eftersom vi vet att trakasserier är vanliga i samband med bildspridning tyder vinjettsvaren på att många barn inte alltid agerar som de själva anser att man bör göra. Det vill säga att de inte stöttar brottsoffret i samma utsträckning som de anser att man borde. I tidigare rapporter har barn berättat att de deltagit i trakasserier för att minska risken att själva drabbas¹⁰. På samma sätt kan ett barn egentligen vilja stötta den som utsätts, men ändå avstå av rädsla för att själv utsättas. Sammantaget gör det att ett barn som utsätts för rykten och bildspridning kan bli mycket ensamt, även om en majoritet av de jämnåriga inte anser att barnet har gjort något fel.

¹⁰ Ecpat, (2023). "Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt"
En rapport om barns utsatthet på exposekonton

"Man tog en annan tjejs nudes och sa att de var jag"
Tjej 16 år

"Vet inte riktigt men det gick ett rykte om en sådan bild från en kille till mig och alla sa att det var jag som hade sagt det men det var det inte"
Tjej 16 år

"Bilder på min crush kom ut i klassen och de var riktiga men jag hjälpte henne och stöttade henne, sedan fick jag även henne." **Kille 14 år**

"Rykten kan förstöra ens liv och ord betyder 10000 gånger mer än vad actions gör." Tjej 14 år

Vinjett 2: Anklagad

I ARBETET MED UNDERSÖKNINGEN lyfte de barn som deltog i att utforma enkäten att sociala medier inte bara är en arena där sexuella övergrepp och kränkningar kan ske, utan också en plats där berättelser om utsatthet, anklagelser och konflikter kring sexuella övertramp kan uppstå och spridas. Enligt barnen kan sådana anklagelser leda till långtgående trakasserier mot den utpekade, som i deras berättelser nästan alltid är en pojke. Barnen menade också att flickor kan använda rykten om sexuella övergrepp som hämnd mot pojkar som de upplever har behandlat dem illa på andra sätt. Uppfattningen om att anklagelser om sexuella övergrepp kan bygga på överdrivna eller rent av fabricerade rykten var alltså tydligt närvarande hos de barn vi träffade. Vi valde därför att utforska detta vidare genom vinjetten "Anklagad". Här undersöks barnens förhållningssätt till en situation där ord står mot ord, och där den som läser vinjetten – likt den som tar del av ett rykte på sociala medier – har mycket knapphändig information om vad som egentligen har hänt.

Elvin och Sandy är båda 15 år och träffas på en hemmafest. De dricker ganska mycket och sen har de sex. Efter det träffas de ett par gånger till. Elvin förstår att Sandy tror att de är ett par och han förklarar att han inte vill vara ihop. Sandy säger ingenting men Elvin märker att hon blir arg. När Elvin vaknar nästa morgon har han en massa meddelanden från kompisar som undrar vad han gjort. Kompisarna har skickat länkar till ett TikTok-klipp där Sandy säger att Elvin begått ett sexuellt övergrepp mot henne när hon var full.

Vad gör du?

Svar 1: Det här låter väldigt allvarligt och Elvin måste ta hjälp av någon vuxen för att reda ut allting.

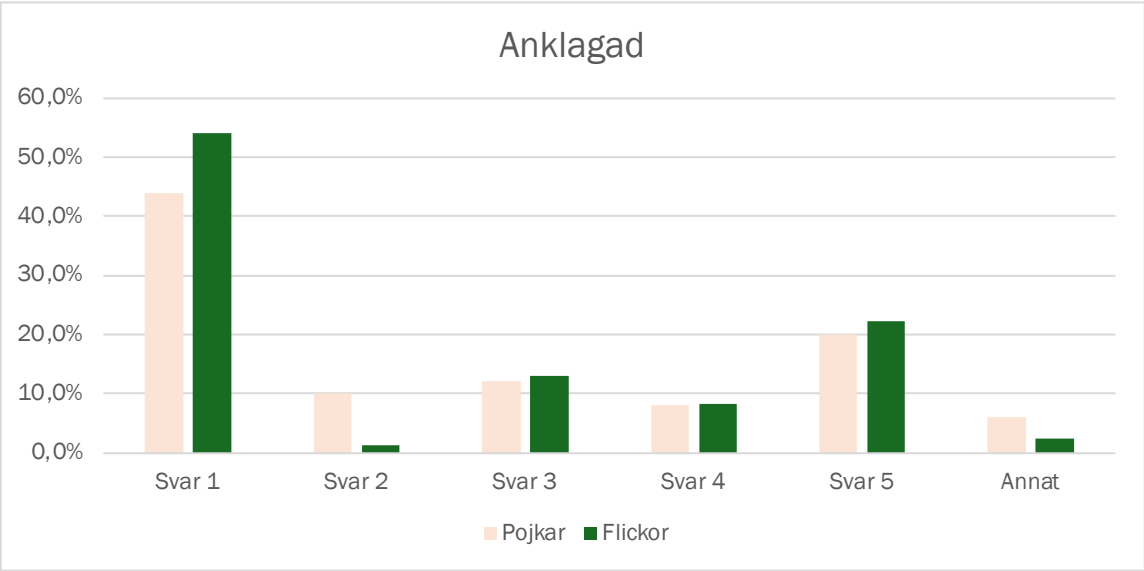
Svar 2: Det låter jobbigt, men det lugnar sig nog om nån vecka. Då har folk säkert fått något nytt att prata om.

Svar 3: De borde inte haft sex när de druckit, det är alltid svårt att veta om det finns samtycke i sådana situationer.

Svar 4: Det viktigaste nu är att Elvins kompisar tror på honom och stöttar honom. Han måste prata med dem så fort som möjligt.

Svar 5: Elvin borde prata med Sandy. Det bästa är om de två kan reda ut det på egen hand.

Svar 6: Annat

En knapp majoritet av flickorna och drygt fyrtio procent av pojkarna anser att detta är en situation där man bör anförtro sig åt en vuxen. Det är också det enda svarsalternativet som poängterar allvaret i att anklagelsen handlar om ett sexuellt övergrepp.

De övriga svaren kan ses som mer ursäktande mot Elvin, utan att för den skull peka ut Sandy som den som har gjort fel. Det näst vanligaste svaret, att Elvin och Sandy borde träffas och försöka reda ut det som har hänt, väljs av ungefär 20 procent av barnen. Trots att anklagelsen rör ett sexuellt övergrepp anser alltså många att frågan bör hanteras av de inblandade själva.

Ungefär vart tionde barn väljer alternativet att man inte bör ha sex när man har druckit eftersom det försvårar bedömningen av samtycke. Ungefär lika många svarar att det viktigaste är att Elvins kompisar tror honom. Båda svaren kan tyda på att barnen ser situationen som mer komplex och att det finns utrymme för att göra tolkningen att båda sidor delvis kan ha rätt.

Det sista svarsalternativet, som tio procent av pojkarna men bara drygt en procent av flickorna väljer, är att anklagelsen inte är så allvarlig och att ryktesspridningen snart kommer blåsa över.

I Ecpats stöddlinje möter vi ibland barn som beskriver att de utsatts för liknande anklagelser på sociala medier. Gemensamt för dessa pojkar är att de ofta finner anklagelserna orättvisa eller kraftigt överdrivna. De beskriver trakasserier och förlust av vänner som en följd av anklagelserna. Ofta är pojkarna upptagna av hur de ska få upprättelse eller hämnas, och det är sällan de är öppna för att försöka förstå hur deras eget handlande kan ha påverkat eller skadat någon annan.

"Min kompis ex hade hånglat med sin flickvän: sedan så sa hon att han hade våldtagit henne. Han hade ingen aning om att hon inte ville verkade det som."
Tjej 14 år

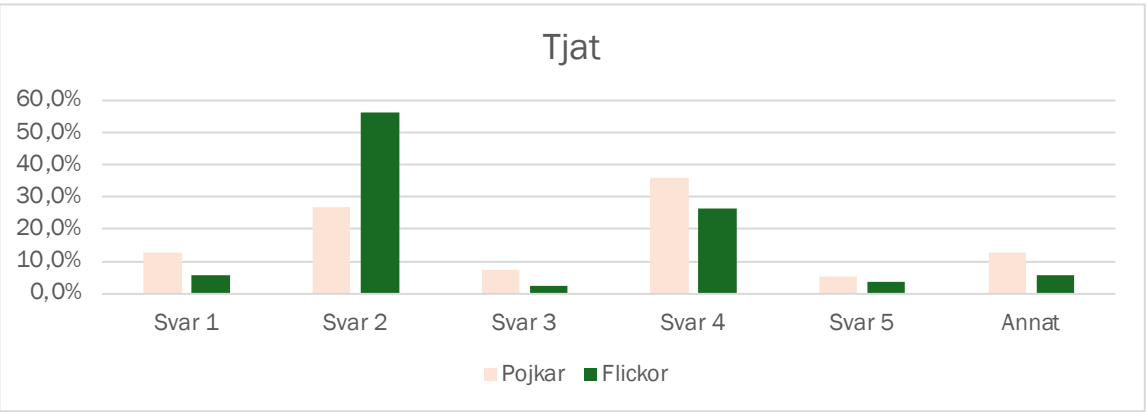
Vinjett 3: Tjat

ETT ÅTERKOMMANDE TEMA I ECPATS SAMTAL MED BARN – särskilt flickor – är tjat om nakenbilder från både kända och okända personer. Detta tjat upplevs som en mycket negativ, men i många sammanhang framgångsrik, strategi. Barnen beskriver att de ibland helt enkelt ger upp, och skickar en bild för att slippa mer tjat. Tjattet kan också kombineras med anklagelser om att vara barnslig eller feg, vilket kan få barnet att skicka en bild för att motbevisa den som tjarar. Barnen beskriver samtidigt att tjattet sällan upphör efter att de skickat en bild, utan tvärtom kan eskalera. Ibland övergår det även i hot, där barnet pressas till att skicka fler bilder för att de tidigare bilderna inte ska spridas. Med utgångspunkt i detta ville vi se hur barn resonerar kring tjat om nakenbilder inom ett förhållande – ett sammanhang där många barn beskriver det som okej att skicka naket material om båda vill ¹¹.

Leon och Nesrin är båda 15 år. De har varit ihop ett par veckor och har verkligen börjat gilla varandra. Leon vill gärna ha nudes av Nesrin, men hon är tveksam till om hon vill skicka. Först verkar Leon acceptera det, men ganska snart börjar han fråga efter nudes igen. Han säger att han tycker att Nesrin är barnslig som inte vill skicka.

Vad är det viktigaste du vill säga till Nesrin just nu?

- Svar 1:** Det är inget konstigt med att Leon frågar flera gånger. Han vill väl kolla om Nesrin ändrat sig.
- Svar 2:** Nesrin borde dumpa Leon och hitta en ny kille som respekterar hennes gränser.
- Svar 3:** Leons tjat beror väl på att Nesrin inte sagt nej tillräckligt tydligt – Nesrin behöver bli lite tuffare.
- Svar 4:** Det är en jobbig situation och Nesrin borde vända sig till någon vuxen hon litar på, till exempel skolkuratorn.
- Svar 5:** Om Nesrin pratar med sina kompisar kan de hjälpa henne att komma fram till vad hon ska göra.
- Svar 6:** Annat

Till skillnad från de två tidigare vinjetterna finns här stora skillnader mellan flickors och pojkars svar. Bland flickorna anser 56 procent att tjattet om nakenbilder är ett skäl att bryta relationen och ett tecken på att Leon inte respekterar Nesrins gränser. Bara lite drygt var fjärde pojke, 27 procent, svarar på samma sätt.

Pojkarna anser i högre grad att Nesrin borde prata med en vuxen, exempelvis en kurator, om situationen. En större andel pojkarna än flickorna väljer alternativet att det inte är så konstigt att Leon frågar flera gånger eller att Nesrin måste markera sina gränser tydligare. Varken pojkarna eller flickorna anser i någon större utsträckning att situationen ska lösas tillsammans med jämnåriga vänner. I tidigare delar av rapporten har vi sett hur flickor i sina fritextsvar beskriver tjat som ett tydligt etiskt övertramp som väcker stor frustration. Flera beskriver också att de till viss del undviker kontakter med pojkarna och män på nätet. Hos vissa flickor uttrycks en mer generell negativ syn på män:

"Jag är född tjej, och för mig som tjej känns det som att man inte kan lita på killar. Tänk om dom gillar en, jag känner mig inte säker isf. Det känns som om dom kommer tvinga mig att göra saker jag inte vill."
Icke-binär 15 år

Svaren i vinjetten ovan tyder på att många pojkarna är omedvetna om flickornas upplevelse, och ser tjat om nakenbilder som en mer eller mindre acceptabel del av en relation. I fritextsvaren kopplade till vinjetten syns liknande skillnader:

"Mitt ex ville alltid se mina bröst och skicka jag inte bild så blev han skitsur och kunde säga massa "ofarliga" hot, såsom att då gör han slut eller då skickar han folk på mig osv" Tjej 16 år

"Vissa blir irriterade på att man inte vill skicka något."
Tjej 16 år

"Jag har en gång känt mig lite pressad av en kille online. Efter att vi hade pratat i 2 dagar så ville han ha online sex med mig. Ofc ville jag inte men han pressade typ mig så jag sa ja på slutet. Nästa dag insåg jag att han hade blockat mig och jag kände mig skitäcklad men också lättad att det var över."
Tjej 13 år

"Hans mamma fick reda på det och situationen löste sig. Det är normalt att vilja se, och att tjata behöver inte komma från att man vill pressa personen. Det är viktigt att prata med varandra och berätta hur man känner!"
Tjej 17 år

¹¹ Ecpat, (2022). "Jag skulle inte klassa det här som vanligt traditionellt sex, men det är en form av sex" En rapport om barns och ungas syn på sexualitet, samtycke och relationer på nätet.

Ett förändrat internet eller förändrade strategier?

I samtliga brottsutsatthetsundersökningar under perioden 2020–2024 har vi, genom våra vinjetter, särskilt fördjupat oss i vilka strategier och förhållningssätt barn förespråkar i förhållande till sexuell utsatthet och risker i den digitala miljön. Två trender har vuxit sig starkare över tid. Dels förespråkar en växande andel barn att man ska vända sig till en vuxen man litar på om man blir, eller riskerar att bli, utsatt. Dels har andelen barn som helt eller delvis lägger skuld på den som utsatts – exempelvis genom att uttrycka att personen borde ha varit mer försiktig – minskat kontinuerligt.

Även i årets undersökning håller dessa trender i sig. En stor andel förespråkar att barnen i vinjetterna bör vända sig till en vuxen för att få hjälp. I vinjetten "Ryktet" som beskriver brottsutsatthet ser vi också att stödet är starkt för att stötta den flicka som utsatts för bildspridning, oavsett om det är hon på bilden eller inte. Endast en liten andel barn väljer det svarsalternativ som kan tolkas som att den utsatta delvis bär skuld för det som hänt.

I fritextsvaren framträder dock en något annorlunda bild. Även om få barn uttrycker att den som utsatts har sig själv att skylla, återkommer de till det egna ansvaret för att inte bli utsatt för sexualbrott på nätet. De beskriver hur man bör vara försiktig och vidta åtgärder för att undvika att bli utsatt, till exempel genom att begränsa antalet nya kontakter och den information man delar om sig själv.

"Det händer för ofta och barn borde kolla upp lite mer med lagarna och annat för att få mer info om det och vad man kan göra ifall sånt händer eller om man blir utsatt."
Kille 17 år

"Att alla bör vara säkra och källkritiska gällande risker som finns. Och att inte lägga till främlingar på sociala medier, samt att om nåt har hänt så borde man finna en vuxen man är trygg med att prata med. Men också att anmäla och blockera person som har utsatt en."

Kille 16 år

"Lägg inte till personer du inte känner på Snapchat, Roblox eller liknande. Skriv inte vad du heter, varifrån du kommer eller hur gammal du är. Lita inte på folk. Det är så många saker man behöver veta och ha koll på, och det är viktigt att väcka uppmärksamhet att även yngre barn kan utsättas. Även om du bara är en 6-årig kille som spelar Roblox så kan folk ta reda på information om dig, det är farligt, precis som om du vore en 14-årig tjej på Omegle." **Tjej 17 år**

Ecpat har tidigare undersökt hur föräldrar försöker skydda sina barn på nätet¹². En av de vanligaste reglerna är att barnen bara får lägga till personer som de känner personligen på sociala medier. Samtidigt har många barn varit tydliga med att de inte följt denna regel och snarare sett den som ett tecken på att vuxna inte förstår hur sociala medier fungerar. Möjligheten att träffa nya personer,

prata med likasinnade och utforska sin sexualitet har för dessa barn vägt tyngre än riskerna.

I årets undersökning ser vi en förändring. Fler barn beskriver hur de – i linje med vad vuxenvärlden ofta förespråkar – är försiktiga och undviker att lägga till personer de inte känner utanför nätet, även om det innebär att de går miste om vissa positiva kontakter.

"Lägg inte till random personer på internet, även om det kan vara kul. Titta på deras profil, outfit, det beror på vilken plattform du är på, innan du lägger till någon och var försiktig."
Tjej 11 år

"Man ska vara försiktig och inte adda random"
Tjej 15 år

"Det går att blocka, hamnar man i en situation där det inte är fallet får man skylla sig själv." **Tjej 14 år**

Flera barn poängterar också föräldrars ansvar och beskriver föräldrars engagemang – men även kontroll och begränsningar – som nödvändiga för att skydda barn.

"Jag tycker att det är mest föräldrarnas fel om ett barn blir utsatt på nätet. Det är då föräldrarna som inte har koll på vad som händer i deras barns liv, och då kan de såklart inte hjälpa." **Kille 14 år**

"Föräldrar borde varna sina barn oftare om sådana personer som finns ute på internet. De borde visa upp sig mera för att visa barnen att de finns där för dom om de behöver prata om det. Föräldrar ska kunna hjälpa barn som utsätts. Barn ska inte behöva vara rädda för att berätta om sådant." **Icke-binär 17 år**

"Jag visste inte att män och andra var så här på internet, och då fick jag reda på det själv. Föräldrar borde definitivt prata med sina barn om säkerhet om nätet, och att polisanmäla om det blir för allvarligt."
Tjej 13 år

¹² Ecpat, (2021). Vad föräldrar inte vet. Men behöver veta om barns tillvaro och risker på nätet.

Ett barn beskriver också att tanken på att sälja nakenbilder funnits men att föräldrarnas övervakning gjort att det inte blivit av.

"Ja många gånger, men jag har aldrig gjort det eftersom min pappa kan se mina Swish och allt. Hade det inte varit för det så hade jag nog helt ärligt gjort det."
Tjej 16 år

Den minskade brottsutsattheten behöver alltså inte betyda att internet har blivit tryggare för barn, utan resultaten tyder snarare på att barnen ändrat sina strategier för att hantera digitala risker. Tillsammans med en ökad insyn från föräldrar, kan detta vara en del av förklaringen. I många fall tycks dessa strategier effektiva för att skydda barnen. Samtidigt kommer de med ett pris. Många barn beskriver hur de begränsar sina sociala nätverk och blir alltmer misstänksamma mot andra.

"Jag har slutat att adda folk tillbaka för länge sen för det här händer alltid. Så jag lär inte känna nya vänner via internet något mera. Väldigt, väldigt sällan att jag addar tillbaka." **Icke-binär 17 år**

"Man ska vara försiktig och inte lita/prata med folk man inte känner." **Kille 14 år**

Det är också intressant hur flera barn i fritextsvaren vänder på perspektivet och frågar varför ansvaret att skydda sig mot övergrepp ska ligga på barnen själva. Istället lyfter de techföretagens ansvar:

"Många pratar om att hålla koll på ens barns mobiler och sånt, och då undrar jag varför man inte säger eller gör något om personer som begår brotten? Varför ska man inte hålla koll på vad de gör på internet? Eller varför gör inte apparna så att det ska bli tryggare för barn online? Det är efter all mest barn som använder sociala medier och sånt, tror jag." **Tjej 16 år**

"Jag tycker att apparna borde ha mer koll på sina användare, eller att när man anmäler en användare så går det direkt till någon som har tid." **Tjej 13 år**

"Det känns inte riktigt som att det tas allvarligt nog. Borde finnas tydligare var små flickor kan få hjälp om de har fått en nude." **Tjej 17 år**

De senaste årens diskussion om åldersgränser har inte gått barnen förbi och några dem ser det som en del av lösningen.

"Jag tycker att det ska vara åldersgräns på sociala medier." **Tjej 14 år**

Barnens förslag på åldersgränser visar samtidigt att de inte delar makthavarnas perspektiv:

"Jag tycker att vuxna gubbar inte borde få vara med på nätet" **Tjej 13 år**

"Gör så att gubbar inte kan ha sociala medier"
Tjej 13 år

"Gör så att gubbar inte kan ha sociala medier" Tjej 13 år

"Jag tycker att apparna borde ha mer koll på sina användare, eller att när man anmäler en användare så går det direkt till någon som har tid." Tjej 13 år

"Jag tycker att det är mest föräldrarnas fel om ett barn blir utsatt på nätet. Det är då föräldrarna som inte har koll på vad som händer i deras barns liv, och då kan de såklart inte hjälpa." Kille 14 år

Slutsatser – Barns digitala liv i förändring

Sammantaget tycks det som att barns digitala liv förändrats under de senaste åren. I årets undersökning ser vi glädjande nog att brottsutsattheten minskar. Mer bekymmersamt är att vi ser att barn samtidigt beskriver en hög riskmedvetenhet och tillskriver sig själva ett stort ansvar för att undvika att utsättas för övergrepp.

När Ecpat i 2023 års undersökning frågade barn om deras syn på internet och digitala miljöer ur ett generellt perspektiv framkom en mer tudelad bild. Samtidigt som nätet var en plats där barn utsattes för sexuella övergrepp av olika karaktär, beskrev många barn det också som en plats där de kunde möta likasinnade, söka stöd, skapa positiva relationer och utforska sin sexualitet. Till exempel instämde barnen i hög utsträckning i att nätet var en bra plats att skapa relationer till personer man annars inte mött och för att få stöd och bekräftelse¹³. I årets fritextsvar saknas, med några få undantag, motsvarande beskrivningar av nätet som en plats att hämta styrka, knyta vänskapsband eller få positiva sexuella erfarenheter.

Barn- och ungdomsgenerationer växlar snabbt. Många av de barn som besvarade undersökningen 2023 befinner sig nu i en ny fas i livet, samtidigt som barn som för tre år sedan ännu inte hade tagit klivet ut i det digitala livet tillkommit. Vi ser nu en generation som är något mindre brottsutsatt, men som också i lägre utsträckning tycks dela tidigare generationers positiva digitala upplevelser.

Ur ett vuxet perspektiv kan barns ökade riskmedvetenhet förefalla positiv. Samtidigt innebär den att många barn begränsar sitt användande av internet som en respons på en hotfull omgivning, och i flera fritextsvar ser vi hur detta skapar en brist på tillit till andra. Genom vuxenvärldens och teknikföretagens oförmåga att värna barnens tillvaro på internet riskerar vi att öka barnens misstro mot andra människor. När de flesta interaktioner ses som presumtivt farliga begränsas barnens tillvaro på internet till slutna gemenskaper och ett mer passivt konsumerande av andras innehåll.

Samtidigt som barnen uttrycker att det aldrig är ett barns eget ansvar om det utsätts, visar fritext-

svaren att de själva tar ett långtgående ansvar för att skydda sig från övergrepp. Här framträder en paradox som sannolikt kan kopplas till en motsvarande motsägelsefullhet i vuxenvärldens förhållningssätt till digitalt sexuellt våld mot barn. Budskapet ”det är aldrig ditt fel om du blir utsatt” kombineras ofta med instruktioner om vad barnen inte får göra och om vad som kan hända om de tar risker på nätet. Ofta läggs också kraft bakom dessa påbud genom att föräldern hotar med att begränsa tillgången till digitala enheter eller plattformar om barnet inte följer reglerna.

Det kan bidra till den dubbelhet som syns i barnens svar. Samtidigt som man anser att ett barn aldrig ska behöva känna skuld för övergrepp hen utsätts för, vet barn att deras digitala miljöer innebär en oöverskådlig mängd risker och att det egna beteendet kan vara avgörande för om man utsätts eller inte.

Även om många barn lyckas skydda sig från övergrepp ser vi samtidigt att var femte flicka och en av tjugofem pojkar har upplevt en mycket stor utsatthet på nätet och har utsatts för fem eller sex av de brottstyper vi frågar om. Barns digitala liv tycks ha blivit mer uppdelade. En stor grupp barn lever mer skyddat, där föräldrar beskrivs ha relativt stor insyn och där barnen själva vidtar åtgärder och begränsar sin digitala vardag. Samtidigt finns en grupp barn – till största delen flickor – som utsätts för digitala sexualbrott i betydligt högre grad än andra.

Denna uppdelning riskerar att öka skuldbeläggandet av brottsoffer, då den större försiktigare gruppen i någon mån ”bevisar” att det går att vara trygg på nätet.

Vuxenvärlden behöver därför ställa sig frågan om ett ökat fokus på eget ansvar och att fostra barn till ständig vaksamhet är ett rimligt förhållningssätt. Vi ser att allt fler barns digitala vardag präglas av regler, förbud och övervakning i syfte att hålla dem trygga. Siffror från Mediemyndigheten visar exempelvis att 36 procent av svenska föräldrar till barn mellan 13 och 16 år har lösenord till åtminstone något av sina barns sociala mediekonton. Motsvarande siffra bland ungdomar 17 till 18 år är 22 procent¹⁴.

"Lösningen är därför inte mer kontroll över barnens digitala liv. I stället behöver vuxenvärlden ta större ansvar för att skapa trygga digitala miljöer"

Även om syftet med föräldrars kontroll är att skydda finns en risk att övervakningen inkräktar på barns och ungas personliga integritet. Detta kan få allvarliga följder för de barn som har haft stor nytta av de positiva sidorna av internet för att bryta isolering, få kontakt med likasinnade och hitta sammanhang där de kan uttrycka sig fritt utan rädsla att dömas. Ecpat har tidigare rapporterat om vikten av digitala frizoner för både barn med NPF-diagnoser och barn som identifierar sig som HBTQI+¹⁵. Ett ökat fokus på kontroll riskerar nu att begränsa tillgången till dessa frizoner.

I undersökningens resultat ser vi en ökad tilltro till enskilda vuxnas förmåga att ge stöd när barn utsätts. Samtidigt uttrycker barnen en uppgivenhet inför vuxenvärldens oförmåga att hitta mer grundläggande lösningar på barns utsatthet och att utkräva ansvar från de sociala medieplattformar där många av brotten sker.

Här framträder en klyfta mellan vuxnas och barns relation till internet. Vuxna tycks söka lösningar där barnen ska föras tillbaka till ett tryggt och icke-digitalt utopia, medan barn ser internet som en integrerad del av sin tillvaro som de – på gott och ont – inte kan välja bort.

Vi ser hur barns digitala värld krymper. Sådant som för några få år sedan sågs som självklara fördelar med internet beskrivs nu i termer av risk. Sammantaget ställs vuxenvärlden inför en utmaning som kräver både ansvarstagande och förmåga att förhålla sig nyanserat till barns digitala liv. Ecpat vet av erfarenhet att kontroll, förbud och övervakning kan leda till att barn som utsatts på nätet inte anförtror sig åt vuxna. Risker är stor att barn lägger skulden på sig själva om de utsätts efter att ha brutit mot uppsatta regler och till exempel lagt till en okänd person eller skickat nakenbilder i förtroende.

Lösningen är därför inte mer kontroll över barnens digitala liv. I stället behöver vuxenvärlden ta större ansvar för att skapa trygga digitala miljöer där barn kan interagera med andra och utforska sig själva och sin omgivning på åldersadekvata sätt, utan att behöva utsättas för brott.

¹³ Ecpat, (2023d). "Var försiktig och prata med en vuxen så fort det händer något" En rapport om barns utsatthet för sexualbrott och vilka strategier de har för att skydda sig.

¹⁴ Mediemyndigheten, (2025). Föräldrar och medier 2025. En statistisk undersökning av föräldrars attityder till och uppfattningar om medieanvändningen bland barn i åldern 0–18 år.

¹⁵ Ecpat (2025). "Ett hemskt men också ett underbart ställe" En rapport om sexuell utsatthet på nätet bland barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Ecpats krav

AVSKAFFA PUBERTETSUTVECKLINGSREKVISITET. Det är oacceptabelt att svensk lagstiftning fortfarande gör skillnad på barn utifrån deras kroppsliga utveckling när det kommer till barnpornografibrott. Att sprida nakenbilder på ett pubertetsutvecklat barn är som huvudregel inte ett barnpornografibrott utan kan i stället utgöra olaga integritetsintrång. Det innebär också att brotten inte utreds av polisens experter på internetrelaterade sexualbrott mot barn.

Pubertetsutvecklade barn i Sverige får därmed inte samma rättsliga skydd och den upprättelse de har rätt till. Ecpat vill därför att pubertetsutvecklingsrekvisitet i barnpornografibrottet avskaffas. Ecpat välkomnar att regeringen har tillsatt Barnfridsutredningen som bland annat ska lämna förslag som innebär att pubertetsutvecklingsrekvisitet avskaffas.

GÖR PLATTFORMARNA ANSVARIGA FÖR ATT SPRIDNINGEN AV ÖVERGREPPSMATERIAL PÅ NÄTET måste få ett slut. För ett barn vars bilder eller filmer sprids fortsätter övergreppet varje gång materialet delas på nytt. Det räcker inte att det är frivilligt för företag att upptäcka, rapportera och ta bort övergreppsmaterial från sina tjänster. Ecpat kräver lagstiftning på EU-nivå som tydligt lägger ansvar på de företag vars tjänster missbrukas för att sprida övergreppsmaterial och begå sexuella övergrepp mot barn.

EN PERMANENT STATLIG FINANSIERING AV HOTLINE. Ecpat är den enda aktören i Sverige som genom sin Hotline arbetar med att identifiera och få bort dokumenterade sexuella övergrepp på barn från nätet. Analytikerna hanterar tips från såväl allmänheten som andra hotlines och söker också proaktivt efter övergreppsmaterial för att få det nedtaget. Arbetet bidrar också till polisens brottsbekämpande arbete. Sedan 2024 är Ecpat betrodd anmälare enligt EU:s förordning om digitala tjänster (DSA), vilket innebär att plattformar ska prioritera Ecpats anmälningar om olagligt innehåll.

Trots sin viktiga samhällsfunktion är verksamheten beroende av kortsiktig finansiering, framför allt från EU. Ecpat vill därför se att förslaget i SOU 2023:98 om en permanent statlig finansiering av hotlineverksamheten genomförs. Arbetet med att identifiera och ta bort övergreppsmaterial från nätet behöver ha en stabil och långsiktig finansiering.

FLER TRYGGA VUXNA PÅ NÄTET Barn behöver tillgång till trygga vuxna – även på nätet. Många barn Ecpat kommer i kontakt med ger uttryck för att de vill att polisen ska finnas tillgänglig på sociala medier så att det är enkelt att kontakta dem vid frågor eller om något händer. På samma sätt behöver även socialtjänsten finnas där barn befinner sig digitalt. Även andra aktörer, som fritidsverksamheter och ideella organisationer med verksamhet för barn, bör vara närvarande.

Barn lever sina liv på och utanför nätet och viktiga vuxna i barns närhet kan inte lämna dem ensamma i den digitala miljön. Ecpat kräver därför ett utökat och strukturerat arbete i hela landet för att öka

närvaron av trygga vuxna på sociala medier, särskilt från de aktörer som har ett ansvar för barns rätt till trygghet och ett liv fritt från sexuellt våld.

SÄKRA LÅNGSIKTIG FINANSIERING AV LÅGTRÖSKELSTÖD. För många barn tar det lång tid och kräver mycket mod att berätta för någon om att de har utsatts för sexuella övergrepp. Civilsamhället spelar därför en viktig roll genom att erbjuda stöd som är lätt för barn att nå och som inte kräver att de först berättar för en vuxen i sin närhet eller kontaktar en myndighet.

Ecpat kräver därför långsiktig och stabil finansiering av de civilsamhällesorganisationer som ger denna viktiga typ av stöd. Det är en viktig del i statens ansvar för barn som utsätts för sexuella övergrepp.

UTBILDA SKOLA OCH SOCIALTJÄNST OM BARNS UTSATTHET PÅ NÄTET. Gapet mellan barns liv på nätet och vuxnas kunskap om det är stort. För att vuxna ska kunna ge barn det stöd de behöver och har rätt till behöver gapet minska. Inte minst är det viktigt inom skolan och socialtjänsten – verksamheter som möter barn och som har ett särskilt ansvar för deras trygghet.

Ecpat vill därför se särskilda utbildningssatsningar över hela landet för skolpersonal och anställda inom socialtjänsten om barns utsatthet för sexuella övergrepp på nätet. Staten bör avsätta resurser för detta och ta vara på den kunskap och erfarenhet som finns inom civilsamhällets organisationer.

Referenser:

Ecpat, (2021). Vad föräldrar inte vet. Men behöver veta om barns tillvaro och risker på nätet.

Ecpat, (2022). "Jag skulle inte klassa det här som vanligt traditionellt sex, men det är en form av sex" En rapport om barns och ungas syn på sexualitet, samtycke och relationer på nätet.

Ecpat, (2023a). "Jag tittade bara, jag gjorde inget elakt". En rapport om barns utsatthet på exposekonton.

Ecpat, (2023b). "Då tog 'hon' en screen och allt började" En rapport om sexuell utpressning av barn i ekonomiskt syfte med särskilt fokus på pojkars utsatthet.

Ecpat, (2023c). "Consent is KEY" En rapport om brottsutsatthet bland barn som identifierar sig som HBTQIA+

Ecpat, (2023d). "Var försiktig och prata med en vuxen så fort det händer något" En rapport om barns utsatthet för sexualbrott och vilka strategier de har för att skydda sig

Ecpat (2025). "Ett hemskt men också ett underbart ställe" En rapport om sexuell utsatthet på nätet bland barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

Ecpat, (2026). "AI eller inte – det är en invasion av någons privatliv, eller deras kropp." En rapport om barns syn på AI och nudify-verktyg.

Internetstiftelsen, (2025), Svenskarna och internet

Mediemyndigheten, (2025). Föräldrar och medier 2025. En statistisk undersökning av föräldrars attityder till och uppfattningar om medieanvändningen bland barn i åldern 0–18 år

@EcpatSverige

+46 (0)8 598 920 00

info@ecpat.se

www.ecpat.se

www.ecpat.se/hotline

www.dittecpat.se

Bankgiro: 903-4349

